

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA TA'LIM VA TARBIYA BERISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Aqquziyeva Go'zal Abduxamidovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti,
Pedagogika fakultiteti, Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi
2-BT-S-21 guruh 5-kurs talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17332788>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilariga ta'lim va tarbiya berishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari hamda amaliy jihatlari yoritiladi. Ta'lim jarayonida innovatsion metodlardan oqilona foydalanish, interfaol yondashuvlarni qo'llash, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tatbiq etishning samaradorligi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, tarbiya, zamonaviy pedagogik texnologiya, innovatsion metodlar, interfaol usullar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Abstract: This article highlights the theoretical foundations and practical aspects of using modern pedagogical technologies in teaching and educating primary school students. The effectiveness of rational use of innovative methods, the application of interactive approaches, and the integration of information and communication technologies in the educational process are analyzed.

Keywords: primary education, upbringing, modern pedagogical technology, innovative methods, interactive methods, information and communication technologies.

Аннотация: В данной статье освещаются теоретические основы и практические аспекты использования современных педагогических технологий в обучении и воспитании учащихся начальных классов. Анализируется эффективность рационального использования инновационных методов, применения интерактивных подходов и внедрения информационно-коммуникационных технологий в образовательный процесс.

Ключевые слова: начальное образование, воспитание, современные педагогические технологии, инновационные методы, интерактивные методы, информационно-коммуникационные технологии.

Kirish (Introduction)

Globalashuv va raqamli texnologiyalar davrida ta'lim jarayoniga qo'yilayotgan talablar ortib bormoqda. Boshlang'ich ta'lim bosqichida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PQ-5712-son qarorida ham ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish zarurligi ta'kidlanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PQ-5712-son qarorida 2030-yilgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi belgilangan bo'lib, unda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish asosiy ustuvor vazifa sifatida qayd etilgan. Shu bois boshlang'ich sinflarda o'quvchilarga ta'lim va tarbiya berishda zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish masalasi nihoyatda dolzarbdir.

Metodlar (Methods)

Tadqiqot davomida ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish amaliyotlari tahlil qilindi. Shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha ilg'or tajribalar o'rganildi.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- 1) Nazariy tahlil – ilmiy manbalar, pedagogik adabiyotlar va xorijiy tajribalar o'rganildi.
- 2) Kuzatish – dars jarayonlari bevosita kuzatilib, o'qituvchi va o'quvchilar o'zaro faoliyati tahlil qilindi.
- 3) Tajriba-sinov ishlari – ayrim maktablarda innovatsion metodlar qo'llanib, ularning samaradorligi statistik ma'lumotlar asosida tekshirildi.
- 4) Intervyu va so'rovnomalar – boshlang'ich sinf o'qituvchilari va ota-onalar bilan suhbatlar orqali qo'shimcha ma'lumotlar olindi.

Natijalar (Results)

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarda faollikni oshiradi, mustaqil fikrlashni rivojlantiradi. Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayoniga uyg'unlashtirilganda o'quvchilarning qiziqishi sezilarli darajada ortadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan oqilona foydalanish esa izlanish va ijodkorlik ko'nikmalarini kuchaytiradi. O'tkazilgan kuzatish va tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlardan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning faolligi 35-40% ga oshgan. Axborot texnologiyalari yordamida o'tilgan mavzular esa o'quvchilarda ko'proq qiziqish uyg'otgan. Masalan, 2024-yilda Toshkent shahridagi 5 ta maktabda o'tkazilgan sinovlarda multimedia vositalari bilan o'tilgan darslarda o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichi 82% bo'lgan bo'lsa, an'anaviy darslarda bu ko'rsatkich 67% ni tashkil etdi. Shuningdek, o'quvchilarda mustaqil ishlash va jamoada hamkorlik qilish qobiliyatlari sezilarli darajada rivojlangan.

Muhokama (Discussion)

Boshlang'ich ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalardan oqilona foydalanish nafaqat bilim berish, balki tarbiya jarayonini samarali tashkil etishda ham muhimdir. Interfaol metodlar orqali o'quvchilarda hamkorlik, muloqot, ijodkorlik va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi. Biroq metodlarni tanlashda ularning maqsadga muvofiqligi va o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mosligi muhim ahamiyat kasb etadi. Natijalar shuni ko'rsatmoqdaki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar boshlang'ich sinf o'quvchilarining ta'lim va tarbiya jarayonida samaradorlikni sezilarli oshirmoqda. Biroq bu jarayonni to'liq amalga oshirishda ayrim muammolar ham mavjud: o'qituvchilarning texnologik tayyorgarligi yetarli emasligi, metodik qo'llanmalarining kamligi, ayrim hududlarda texnik vositalarning yetarli darajada ta'minlanmaganligi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, Finlyandiya, Janubiy Koreya va Singapur kabi davlatlarda pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun o'qituvchilarning doimiy malaka oshirish tizimi joriy qilingan.

Xulosa (Conclusion)

Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan oqilona foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodiy qobiliyatini va ijtimoiy faolligini rivojlantiradi. Ta'lim va tarbiya jarayonining samaradorligi interfaol metodlar, innovatsion yondashuvlar va

axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini uyg'unlashtirish orqali ta'minlanadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ta'lim va tarbiya berishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash ularning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bois, pedagogik texnologiyalarni amaliyotga keng tatbiq etish, o'qituvchilarning texnologik kompetensiyasini oshirish hamda metodik qo'llanmalarni boyitish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizxo'jayeva, N. N. (2003). Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. Toshkent: TDPU.
2. Hasanboev, J. (2010). Pedagogika. Toshkent: Fan.
3. Jumayev, R. (2015). Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: O'qituvchi.
4. Mavlonova, R. A. (2014). Pedagogik innovatsiyalar. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari jamiyati.
5. Meliyeva, D. O. (2025). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash ko'nikmalarini innovatsion yondashuv asosida takomillashtirish mexanizmi. *Inter education & global study*, (2), 320-328.
6. Мелиева, Д. (2024). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 1106-1108.
7. Qodirova, F. (2016). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'limda. Toshkent: Yangi asr avlodi.
8. Xoliqberdiyev, K. (2012). Interfaol metodlar va ularni qo'llash. Toshkent: Fan va texnologiya.
9. Yo'ldoshev, J. G., & Usmonov, S. A. (2008). Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya.
10. UNESCO. (2017). *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. Paris